

Dalekowschodnia prezentacja dawnej sztuki papierniczej

1. Krajobraz Birmy

Powszechną wiedzą wśród współczesnych papierników jest ta, że dawna technika wytwarzania papieru pochodzi z krajów Dalekiego Wschodu, takich jak Chiny, Japonia i wiele innych z tego rejonu Azji. Szczegóły wytwarzania masy papierniczej są na ogół znane, gdyż i ta wiedza została utrwalona w wielu publikacjach naukowych i popularno-naukowych. Ciekawostką jest jednak to, że do dzisiaj dawną technologię przygotowania masy i tworzenia z niej arkuszy papieru prezentuje się jako atrakcję turystyczną.

Przykładem tego jest miejscowość Pindaya w stanie Szan, w Birmie¹, gdzie na ulicznych straganach ustawiona jest manufaktura z bardzo prymitywnymi urządzeniami, za pomocą których wytwarzana jest masa papiernicza, a z niej papier.

Surowcem nie jest tu celuloza, produkowana w fabrykach, którą bezproblemowo można wykorzystać do prezentacji czerpania papieru, jak to się dzieje u nas, gdzie przedstawia się jedynie proces końcowy formowania papieru. Jest nim natomiast

¹ Myanmar (B. Birma). Oficjalna nazwa państwa to Republika Związku Mjanmy, dawniej Związek Birmański. Używanie nazwy Birma jest nadal powszechne. Państwo to zlokalizowane jest w Azji Południowo-Wschodniej, nad Morzem Andamańskim oraz Zatoką Bengalską. Stolicą kraju jest miasto Naypyidaw, które powstało, gdy status stolicy utraciło miasto Rangun. Mieszka tam około 900 tys. osób. Łącznie Birmę zamieszkuje około 52 mln ludzi. Walutą jest kiat dzielone na 100 pia. Niepodległość kraj ogłosił w 1948 roku. <<https://estatravel.pl/birma>>.

2. Misa z młotkami do tłuczenia i przygotowania masy papierniczej

długo moczony bambus i kora, z których w procesie tłuczenia drewnianymi młotkami w kamiennych lub drewnianych misach wyodrębnia się włókna i inne substancje, tworzące wypełnienie papieru i powodujące jego zaklejenie. Porcję tak przygotowanej masy, ze stłuczonego na miazgę bambusa, przenosi się na sito zanurzone w płytkiej wodzie. Rękoma rozprowadza się ją po całej jego powierzchni. W trakcie tej czynności na masę nanosi się płatki kwiatów bądź innych roślin, tworząc w ten sposób różne artystyczne kompozycje. Podniesienie siatki powoduje odsączenie wody. Sito wraz z mokrą pilśnią arkusza wystawia

się na słońce. Cienka warstwa arkusza wysycha w parę minut, czemu sprzyja słoneczna aura, wysoka temperatura i lekki wiatr występujące w tym rejonie świata. Arkusz papieru może być bezpiecznie zdjęty. Sito gotowe jest do następnej operacji.

3. Ręczne rozprowadzanie masy papierniczej na całej powierzchni sita

4. Zdobienie mokrej masy motywami roślinnymi

Wszystkie czynności wykonywane są bez użycia jakichkolwiek urządzeń mechanicznych. Stosowane sita są z reguły dość duże, ich rozmiar zbliżony jest do formatu A0 (1189 x 841 mm). Z tak dużego arkusza czerpanego papieru można wykonać szereg ciekawych wyrobów pamiątkarskich.

Jedną z możliwości wykorzystania wilgotnego arkusza papieru jest bardzo umiejętne rozpięcie go na bambusowym ożebrowaniu parasola i pozostawienie do całkowitego wyschnięcia. Końco-

5. Duży rozpostarty arkusz papieru czerpanego

6. Parasolki z pokryciem z papieru czerpanego

7. Prezentacja eksponatów rękodziela papierniczego

wym etapem jest pokrycie powierzchni papieru specjalnym olejem, nadającym mu większą odporność na zmianę wilgotności powietrza. Tak wykonane parasolki, z pokryciem z barwionego papieru ozdobionego motywami roślinnymi, są bardzo ciekawą pamiątką, ale ich cena również jest bardzo wysoka.

Kolejnym produktem papierniczych manufaktur są przeróżnej formy abażury i lampy. Powstają one po przymocowaniu ozdobionego papieru do delikatnej konstrukcji lamp, wykonanej z bambusowych prętów. Produkty te cieszą się dużym zainteresowaniem.

Wyrobem powszechnie dostępnym są poszty składające się z wielu kart różnego rodzaju papieru. Często każdy arkusz ma inne formy zdobienia w masie. Papier charakteryzuje się dużą miękkością i wytrzymałością. Jego gramatura wynosi około 30-35 g/m².

8. Wielostronicowy poszyt i jego oprawa

Wszystkie arkusze spięte są bambusowym grzbietem, co ułatwia przeglądanie kart.

Ten krótki opis dalekowschodniej tradycji kultywującej dawne techniki wytwarzania papieru wskazuje, że równoległe z nowoczesnymi i wydajnymi fabrykami papieru rękodzieło papiernicze ma nadal swoje miejsce jako sztuka, która przez niepowtarzalność produktu wykonywanego ręcznie zasługuje na wysoką ocenę. Należy mieć nadzieję, że ten kierunek artystycznego rękodzieła papierniczego nadal będzie uprawiany w wielu krajach.

9. Biała pagoda w Hsinyume w Birmie